

ยาสเตียรอยด์พ่นจมูก

และโรคจมูกอักเสบภูมิแพ้

ปารยะ อาศนะเสน พ.บ.

รองศาสตราจารย์
สาขาวิชาโรคจมูกและโรคภูมิแพ้
ภาควิชาโสต นาสิก ลาริงซ์วิทยา
คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล

ขอขอบคุณภาพจาก

<http://www.mindsomalady.com/2015/01/insulin-nasal-spray-shows-promise-as.html>
http://androsent-sleep.com/wp/wp-content/uploads/2014/05/5588779_1.jpg
https://en.wikipedia.org/wiki/Sinusitis#/media/File:Blausen_0800_Sinusitis.png

โรคจมูกอักเสบภูมิแพ้ (allergic rhinitis) เป็นโรคที่มีการอักเสบเรื้อรังของเยื่อจมูก ทำให้เยื่อจมูกมีความไวผิดปกติ. เมื่อผู้ป่วยสัมผัสกับสิ่งที่ผู้ป่วยแพ้ จะทำให้มีอาการคัน, จาม, คัดจมูก, น้ำมูกไหล หรือน้ำมูกไหลลงคอ กลายเป็นเสมหะ รวมทั้งอาจมีอาการคัน เคืองตา หรือมีน้ำตาไหลร่วมด้วย. ความชุกของโรคนี้ในประเทศไทยของผู้ใหญ่อยู่ที่ร้อยละ 20 และในเด็กอยู่ที่ร้อยละ 38. โรคจมูกอักเสบภูมิแพ้ นอกจากจะทำให้คุณภาพชีวิตของผู้ป่วยแย่ลงแล้ว ถ้าไม่ได้รับการรักษาที่เหมาะสม อาจมีโรคอื่นๆ เกิดร่วมได้หลายโรค (co-morbidities) เช่น โรคน้ำขังในหูชั้นกลาง (otitis media with effusion), โรคโพลิปจมูก (nasal polyp), โรคไซนัสอักเสบ (rhinosinusitis), โรคหืด (asthma), การติดเชื้อในระบบทางเดินหายใจส่วนบน (upper respiratory tract infection).

ยาสเตียรอยด์พ่นจมูก (intranasal steroids) เป็นยาที่มีประสิทธิภาพดีที่สุดในการควบคุมอาการคันจมูก, จาม, คัดแน่นจมูก, น้ำมูกไหล รวมทั้งอาการทางตาของผู้ป่วยโรคจมูกอักเสบภูมิแพ้. นอกจากนั้น สามารถใช้เพื่อป้องกันอาการดังกล่าวได้ด้วย. แนะนำให้ใช้ยาสเตียรอยด์พ่นจมูกเป็นลำดับแรกในผู้ป่วยโรคจมูกอักเสบภูมิแพ้ที่มีอาการอยู่ในระดับปานกลางหรือรุนแรง หรือมีอาการคัดจมูกเด่น. ยาสเตียรอยด์พ่นจมูก เมื่อเข้าไปในเซลล์จะไปจับกับตัวรับสเตียรอยด์ แล้วเข้าไปนิวเคลียสของเซลล์ และมีผลต่อการสังเคราะห์โปรตีนที่ยับยั้งเซลล์และการหลั่งสารเคมี ที่เกี่ยวข้องกับการอักเสบ. การใช้ยา

สเตียรอยด์พ่นจมูกเฉพาะเวลามีอาการก็ช่วยให้ผลการรักษาที่ดีในผู้ป่วยบางราย แต่ประสิทธิภาพอาจไม่ดีเท่าการใช้ยาอย่างสม่ำเสมอ. ยาสเตียรอยด์พ่นจมูกจะออกฤทธิ์เฉพาะที่สูง โดยมีความเข้มข้นของยาสูงที่เยื่อจมูก และมีการดูดซึมเข้าสู่กระแสเลือดต่ำมาก จึงมีผลข้างเคียงน้อย. การใช้ยาสเตียรอยด์พ่นจมูกโดยทั่วไปในขนาดแนะนำ ไม่พบผลข้างเคียงทั่วร่างกายชัดเจน และมีความปลอดภัยสูง. ยาสเตียรอยด์พ่นจมูกอาจเกิดผลข้างเคียงเฉพาะที่ได้ เช่น จาม, แสบร้อน, เกิดสะเก็ดในโพรงจมูก, จมูกแห้ง, ระคายเคืองจมูกหลังพ่นยา หรือทำให้เกิดเลือดกำเดาไหลได้ แต่ไม่เกิดเยื่อจมูกฝ่อ หลังใช้ยาเป็นระยะเวลานานหลายปี. ยาสเตียรอยด์พ่นจมูกมีประสิทธิภาพดีกว่าการรับประทานยาต้านฮิสตามีน (antihistamines) หรือ antileukotrienes หรือยาด้านฮิสตามีนและ antileukotrienes รวมกัน ในการลดอาการของผู้ป่วยโรคจมูกอักเสบภูมิแพ้.

ภาพที่ 1. ยาสเตียรอยด์พ่นจมูก.

ยาสเตียรอยด์พ่นจมูกมีหลายชนิด. จากการศึกษพบว่า การที่ผู้ป่วยจะยอมใช้ยาสเตียรอยด์พ่นจมูกหรือไม่ ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายปัจจัย ได้แก่ ประสิทธิภาพและความปลอดภัยของยา, เครื่องมือในการพ่นยาใช้งานได้ง่ายหรือไม่, ความรู้สึกสบายระหว่างการใช้พ่นยา, ความรู้สึกของผู้ป่วยต่อยาที่เข้าไปในโพรงจมูก ไม่ว่าจะเป็นกลิ่นหรือรสชาติของยา. ดังนั้น จึงได้มีความพยายามที่จะพัฒนายาสเตียรอยด์พ่นจมูกชนิดใหม่ๆ รวมถึงเครื่องมือในการพ่นยา เพื่อให้ผู้ป่วยใช้งานได้ง่าย มีประสิทธิภาพ และความปลอดภัยสูง รวมทั้งพยายามกำจัดปัจจัยต่างๆ ที่ทำให้ผู้ป่วยไม่ชอบใช้ยาสเตียรอยด์พ่นจมูก ซึ่งทำให้ผู้ป่วยยอมรับ และร่วมมือในการใช้ยามากยิ่งขึ้น.

การจะเลือกชนิดของยาสเตียรอยด์พ่นจมูกขึ้นอยู่กับหลายปัจจัย

ปัจจัยที่หนึ่ง คือ ปริมาณของยาสเตียรอยด์ที่ไหลลงคอ (drip down) หลังพ่น. ถ้ามีปริมาณมาก อาจทำให้ผู้ป่วยไม่ยอมที่จะใช้ หรือหยุดการใช้ยาสเตียรอยด์พ่นจมูกได้ เพราะอาจรู้สึกรำคาญ, ระคายคอ และมีปัญหาเรื่องการได้รสแปลก ๆ ของยาในคอ (aftertaste) หลังจากพ่นยา

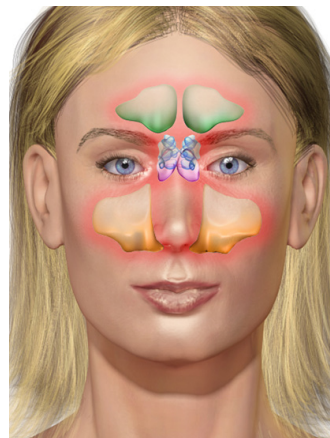

ภาพที่ 2. การพ่นยาสเตียรอยด์พ่นจมูกเข้าโพรงจมูก.

ซึ่งเกิดจากยาที่ไหลลงคอไปสัมผัสกับตุ่มรับรส. ซึ่งจากการศึกษาพบว่าปัญหาเรื่อง aftertaste นี้เป็นปัจจัยที่มีผลมากที่สุดต่อความชอบในการใช้ยาของผู้ป่วย. นอกจากนั้นยังเพิ่มโอกาสที่ยาจะลงสู่ทางเดินหายใจส่วนล่างมากขึ้นด้วย.

ปัจจัยที่สอง คือ ปริมาตร (volume) ของยาสเตียรอยด์ที่พ่นเข้าไปในโพรงจมูก. ถ้ามีปริมาณมาก อาจทำให้ผู้ป่วยไม่เอากายที่จะใช้ หรือหยุดการใช้ยาสเตียรอยด์พ่นจมูกได้ เพราะอาจรู้สึกรำคาญ ถ้ายาไหลออกมาจากจมูก (run out of nose), รู้สึกระคายเคือง (irritation) หรือไม่สบาย (discomfort) ในจมูก, มีปัญหาเรื่องกลิ่นของยา (sensory attributes) มากขึ้น.

ปัจจัยที่สาม คือ การเป็นละอองฝอย (fine mist) ของยาสเตียรอยด์ที่พ่นเข้าไปในโพรงจมูก. ถ้ายาสเตียรอยด์ที่พ่นเข้าไปในโพรงจมูกมีลักษณะเป็นละอองขนาดใหญ่ อาจทำให้ผู้ป่วยไม่เอากายที่จะใช้ หรือหยุดการใช้ยาสเตียรอยด์พ่นจมูกได้ เพราะมีการกระจายของยาเข้าไปในโพรงจมูกได้ไม่ดี และอาจมีปัญหาเรื่องจมูกแห้งมากขึ้น. จากการสัมภาษณ์ผู้ป่วยโรคจมูกอักเสบภูมิแพ้และแพทย์พบว่าทั้งผู้ป่วยและแพทย์ชอบการเป็นละอองฝอยของยาสเตียรอยด์ที่พ่นเข้าไปในโพรงจมูก เนื่องจากทำให้ผู้พ่นยารู้สึกสบายเวลาพ่นยา และมีการกระจายของยาเข้าไปในโพรงจมูกได้ดี และเหมาะสม.

สรุป

ยาสเตียรอยด์พ่นจมูกชนิดใดที่มีปัญหาหาหาไหลลงคอ น้อยที่สุด, มีปริมาตรของยาสเตียรอยด์ที่พ่นเข้าไปในโพรงจมูกน้อยที่สุด และมีลักษณะของยาที่พ่นเข้าไปในโพรงจมูกเป็นละอองฝอยเวลาพ่น เมื่อเปรียบเทียบกับยาสเตียรอยด์พ่นจมูกชนิดอื่น ก็จะทำให้ผู้ป่วยร่วมมือในการใช้ยาสเตียรอยด์พ่นจมูกมากขึ้น และทำให้การรักษาโรคจมูกอักเสบภูมิแพ้ประสบความสำเร็จมากขึ้น.

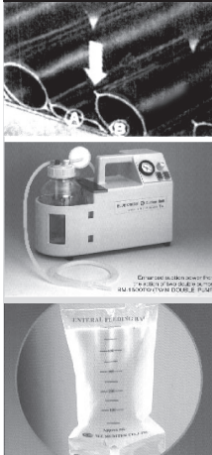
เอกสารอ้างอิง

1. Berger WE, Godfrey JW, Slater AL. Intranasal corticosteroids: the development of a drug delivery device for fluticasone furoate as a potential step toward improved compliance. *Expert Opin Drug Deliv* 2007;4(6):689-701.
2. Devillers G. Exploring a pharmaceutical market niche and trends: Nasal spray drug delivery. *Drug Deliv Technol* 2003;3:38.
3. Marple BF, Fornadley JA, Patel AA, Fineman SM, Fromer L, Krouse JH, et al. Keys to successful management of patients with allergic rhinitis: focus on patient confidence, compliance, and satisfaction. *Otolaryngol Head Neck Surg* 2007;136(Suppl 6):S107-24.
4. Elder DP, Grant AC, Godfrey J, Slater A, Bone G, Cannon G. Development of a novel intranasal spray product - A case history. *Eur Indus Pharm* 2012;15:12-4.
5. Macadamia PJ, Shah S, Leibman C, Kleinman L, O'Dowd L. Patient preferences for sensory attributes of intranasal corticosteroids and willingness to adhere to prescribed therapy for allergic rhinitis: a conjoint analysis. *Ann Allergy Asthma Immunol* 2004;93(4):345-50.

บริษัท อะวอร์ดอินเตอร์เทรด จำกัด

นำเข้า และจำหน่าย อุปกรณ์คุณภาพจากประเทศญี่ปุ่น

- ที่นอนลมป้องกันแผลกดทับ ชั้นเกิน แมท
- เครื่องดูดเสมหะ BLUE CROSS
- เตียง รถเข็นผู้ป่วย เจลเบาะรองนั่ง
- ถังและสายให้อาหารผู้ป่วย สายดูดเสมหะ
- เครื่องวัดความดัน เครื่องให้ออกซิเจน
- อุปกรณ์การแพทย์สำหรับผู้ป่วยที่กลับมาพักฟื้นที่บ้าน

จัดจำหน่ายโดย บริษัท อะวอร์ดอินเตอร์เทรด จำกัด
2098/196 ถนนรามคำแหง หัวหมาก บางกะปิ กรุงเทพฯ 10240

บริการจัดส่ง : โทรศัพท์ 0-2300-0452-4 โทรสาร 0-2300-0453

เนื้อหาโฆษณา